

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Confessariorum Repetitum

Schoonaerts, Gregor

Coloniæ Agrippinæ

VD18 14542323-001

Caput III. De juramento.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41226

Ne quis tamen Religiosus inferior temerè, sine consensu Superiorum, dispensationibus se ingerat.

2. In quibus votis jure ordinario dispensant Episcopi?

℞. In omnibus, exceptis his quinque Pontifici reservatis, excepto voto castitatis perpetuæ, voto Religionis approbatæ, voto peregrinationis ad limina Apostolorum, ad S. Jacobum Compostellam, & ad terram Sanctam.

Collige 1. Quòd Episcopus possit dispensare in voto suscipiendi Ordines Sacros. 2. Quòd possit dispensare in votis castitatis ad 10. V. G. annos emissis. 3. Quòd Episcopus possit dispensare in voto facto sub disjunctione in materia reservata, vel non reservata, quamdiu res est integra, V. G. si quis sic voverit: Ibo Compostellam, vel eleemosynam erogabo 300. florenorum &c. quia tale votum non est in materia absolutè reservata.

3. An habens potestatem delegatam dispensandi in votis, habeat eandem in juramentis?

℞. Neg. Quia vota & juramenta sunt obligationis disparatæ.

C A P U T I I I.

De Juramento.

Quia homo homini sæpè lupus propter frigidum illud, teste S. Greg. verbum, *meum Estium*, & sæpè mentitur iniquitas sibi, juramentum

tum est inventum ad fidem faciendam, & definitur: *Invocatio Divini testimonii ad faciendam fidem, vel promissionem firmandam.*

Juramentum communiter dividitur in assertorium, & promissorium. *Assertorium* adhibetur ad firmanda presentia, vel praterita; *promissorium*, ad confirmanda futura.

Utrumque dividitur in *explicitum*, & *implicitum*. *Explicitum* est, quando Divinum nomen invocatur aperte, V.G. *testor Deum* &c. *implicitum* vero, dum Divinum testimonium invocatur tantum latenter, V.G. jurando per creaturas, quatenus Deus in eis præsideret, & relucet, ut *juro per Cælum, per Evangelia* &c. Sed ut hoc sit juramentum, debet adesse intentio invocandi Divinum testimonium, quia si hæc intentio desit, non est juramentum, ut fit, dum quis dicit: *In conscientia, infide Sacerdotii, Deus ista sciat, videat* &c. licet similes formæ sæpè sint scandalosæ.

Dividitur etiam juramentum in *solemne*, & *non solemne*. *Solemne* est, quod publicâ quâdam solemnitate profertur, V. G. per contactum Evangelii, vel coram Notario, & testibus: si hoc fiat coram iudice in processibus, dicitur *judiciale*; si coram Superiore sine respectu ad lites, *extrajudiciale*.

Juramentum non solemne, seu simplex est, quod caret solemnitatibus prædictis.

Juramentum etiam communiter dividitur in *contestatorium*, quod fit per nudam invocationem Divini testimonii, ut, *Deum testor.*

In

In *execratorium*, dum Deus invocatur simul ut testis, & vindex: ut *malè dispaream*, si &c.

In *comminatorium*, quo pœnam alicui minamur &c.

1. Qui sunt juramenti comites?

R. Verbis Innoc. III. Cap. *Et si Christus*, De *jurejurando*: *Ad juramentum non debet quemque spontanea voluntas inducere, sed necessitas trahere importuna, & tunc potest sine culpa jurare, dummodo illos tres comites habeat, de quibus Prophetam ait Jeremias 4. Et jurabunt, vivit Dominus in VERITATE, ET JUDICIO, ET JUSTITIA.*

Veritas requirit, ut jurans existimet, rem certò se habere, sicut jurat.

Judicium, ut juret cum discretione, id est, non præcipitanter, sed deliberatè, non leviter, sed ex causa rationabili, necessitate, aut pia utilitate.

Justitia, ut juramentum nulli noceat, sitque de re licita, & honesta.

2. Quale peccatum est juramentum de re illicita?

R. Est peccatum mortale, etiamsi juramentum sit de materia levi, quia Divinam auctoritatem adhibere, ad agendum contra legem, continet gravem irreverentiam erga Divinum nomen.

3. An juramentum fictè, id est, absque animo jurandi præstitum, sit peccatum mortale?

R. Aff. Tum intra, tum extra judicium; quia sic ludibrio exponitur Divinum nomen &c. Insuper considerari possunt damna obvenire

nata

nata tum privatis, tum rebus publicis. Meritò proinde Innoc. XI. damnavit hunc articulum ordine 25. *Cum causa licitum est jurare sine animo jurandi, sive res sit levis, sive gravis.*

4. An aurigæ, nautæ, similesve jurantes excusentur, titulo consuetudinis, à peccato?

2. Neg. Per se loquendo, non magis quàm excusat consuetudo furandi, &c. Unde consuetudo coram Deo magis aggravat, propter majorem inclinationem ad jurandum cum irreverentia, vel ejus periculo, & quidem sæpè gravi, quia tales non solent discutere veritatem sui dicti, vel honestatem materiæ. Talis autem consuetudo est mortaliter peccaminosa, mortaliterque peccant toties, quoties illo modo cum advertentia jurant.

Aliter dicendum, dum propter consuetudinem non advertunt se jurare, & consuetudo non est ampliùs ipsis voluntaria, putà, quia per contritionem, & pœnitentiam retractata, ipsisque jam efficaciter displicet, ita ut si interrogarentur, an vellent more pristino jurare, in conscientia negativè responderent.

R E M E D I A

Ad extirpandam pravam jurandi consuetudinem.

HÆc suppeditat Os aureum hom. 5. ad populum Antioch. his verbis: *Vis discere, quomodo ab hac impia consuetudine jurandi liberari possis?*

possis? Ego te quemdam docebo modum, quem si tenueris, superabis omnino. Cum videris te ipsum, vel quemquam servorum, vel filiorum, vel uxorum hoc malo captos, & sepius commonefactos, nec tamen correctos, jube incœnatos cubare &c.

Aliud medium dat hom. ad baptizandos: Ab omnibus id postula, hoc pete beneficium, ut te jurantem arguant, & confundant.

Quia hæc difficiliùs forsan practicari possent, divitibus consuetudinem jurandi habentibus Confessarius imponet per vices singulas, ut nummum porrigant pauperi: illi verò, si consuetudine jurandi implicitus sit, certas preces, in initio breviores, nè obruatur, vel tonsionem pectoris, actum doloris, &c. mox post juramentum emissum eliciendi &c. nec dubito, quin consuetudo abrumperetur.

5. Quibus modis cessat obligatio juramenti?

Re. Variis. 1. Per mutationem materiæ, ut si materia juramenti fiat illicita, vel impossibilis, aut impeditiva majoris boni; si tamen juramentum non sit præstitum in favorem alterius, nisi ille suo juri renuntiet. 2. Per dispensationem. 3. Per commutationem. 4. Per irritationem. 5. Per hoc, quòd conditio tacitè, vel expressè posita non impleatur.

Quoad dispensationem notate ex D. T. 2. 2. q. 89. a. 9. ad 1. non posse à quoquam dispensari in juramento, (idem est de voto) quasi verò detur facultas agendi contra juramentum, nam observantia juramenti est juris naturalis indispensable;

fabilis : hinc nemo potest efficere, ut liceat irreverentiam Deo irrogare, quod fit per transgressionem juramenti. Similiter nec dispensatio in voto tribuit facultatem agendi contra obligationem voti, propter immutabilitatem legis Divinæ, & naturalis, quæ infidelitatem in exercitione promissi Deo facti prorsus inhibet. Fit ergò dispensatio juramenti per hoc, quòd superior auferat materiam juramenti. Hinc S. T. ibid. *Ad hoc se extendit dispensatio juramenti, ut id, quod sub juramento cadebat, sub juramento non cadat, quasi non existens debita materia juramenti.* Ex hoc collige, non posse dispensari, nisi in juramento promissorio, quia juramentum merè assertorium, cùm sit de præsentì, vel præterito, versatur circa materiam immutabilem, & materia juramenti promissorii, utpote de futuro, varietatibus subjacet.

De irritatione, commutatione &c. juramentorum ut de voto, pariformiter est discurrendum.

CASUS I.

Quid faciendum cum pœnitente, qui dicit, se aliquoties jurasse, & mala aliis imprecatum fuisse?

¶ Petendum, quid intelligat per *jurare*, nisi Confessarius cognoscat pœnitentem quoad hoc sufficienter instructum esse : vulgus enim per *jurare*, non tantùm intelligit Deum in testem invocare, sed sub *jurare* comprehendit etiam execrari, detestari, imprecari, & diris aliquem

devovere. 1. Ergo de imprecantibus agendum, & petendum 1. Num aliis verè, deliberatè, & præmeditatè illud malum voluerint? An fecerint ex gravi passione, vel in toto, vel in parte obnubilante rationem? &c. Si deliberatè, 2. Quot diversis personis, sive simul, sive successivè similia mala imprecati fuerint? Quia tot sunt diversa numero peccata. 3. Quibus imprecati sint? An parentibus? An suis liberis? An uxori? &c. 4. An aliis per illas imprecationes non fuerint scandalo? Quot, & quoties? 5. An eos, quibus mala imprecati sunt, ad gravem iram, & odium non irritaverint? &c. 6. Quàm diu odium ergà talem personam duraverit? 7. Inquirenda causa odii, & vel sic radix totius mali amputanda. Hinc inquirendum, an alter, cui ipse est offensus, dederit causam iræ, & offensionis? Si ita, hortandus est, ut exemplo Christi inimico sese spontè conciliet, ostendens, quàm heroinum charitatis actum Deo, & toti cælo gratissimum præster. Si autem causam non dederit alter, pœnitens necessariò inducendus ad veniam petendam, si sinè gravissimo suo incommodo possit, & ad parem amicitiam, cum altero ineundam, ad quod omninò tenetur.

Si deprehendat Confessarius, pœnitentem verè jurasse, attendendum: 1. An nulla ex tribus conditionibus defuerit? 2. An scienter planè falsum juraverit? An verò dubitans de veritate alicujus asseveranter tamquàm certum juraverit? 3. An illud juramentum non fuerit simul execra-

torium? Si ita, ultra malitiam sacrilegii continet etiam malitiam contra charitatem sui, vel aliorum. 4. An iuramentum falsum non cedat in damnum tertii? Tunc enim obligandus est ad restitutionem; si autem inveniantur laborare consuetudine vel jurandi, vel imprecandi, tum cum illis procedendum, ut postea de consuetudinariis docebimus.

CASUS II.

Cornelius Diaconus à Catholico Episcopo ad S. Presbyteratus ordinem promoveri non potest, nisi prævie abjuret quinque famosas Propositiones ex libro Jansenii decerptas; angitur, putatque hoc sibi illicitum, vel quia propositiones prefatas credit catholicas, vel quia negat eas in prefato libro contineri. Interim Cornelius subornatur à nonnullis, ut nimirum cum restrictione purè mentali, id est, exterius sinè interiori consensu abjuraret, atque ita ad Sacerdotium posset promoveri. Queritur 1. An peccavit mortaliter? 2. An perjurii reus fuerit?

R. Ad utrumque aff. Quia restrictiones illæ mendacia sunt, adeoque vera perjuria talia iuramenta: Hinc meritò damnavit Innocen. XI. hanc ordine 26. *Si quis vel solus, vel coram aliis, sive interrogatus, sive propriâ sponte, sive recreationis causâ, sive quocumque alio sine juret, se non fecisse aliquid, quod revera fecit, intelligendo intrâ se aliquid aliud, quod non fecit, vel aliam viam ab ea, in qua fecit, vel aliud quodvis additum verum, reverà non mentitur, nec est perjurus.*

Item damnavit hanc 27. *Causa justa utendi his*

ambibolus est, quoties id necessarium, aut utile est ad salutem corporis, honores, res familiares tuendas, vel ad alium quemquam virtutis actum, ita ut veritatis occultatio censeatur tunc expediens, & studiosa.

CAPUT IV.

De vitiis Religioni oppositis.§. I. *Quid irreligiositas, & quotuplex?*

IRreligiositas, quæ est vitium deficiens in cultu Deo debito, communiter definitur: *Contemptum, aut irreverentia Dei, rerumque sacrarum.*

Sub rebus sacris continentur loca sacra, V. G. templa, monasteria, &c. personæ, ut Sacerdotes, Ecclesiæ ministri, Religiosi, & Religiosæ. Item vasa sacra, Sacramenta, &c.

Irreligiositas varias habet species, nempe tentationem Dei, blasphemiam, sacrilegium, perjurium, voti violationem, & simoniam.

Tentatio Dei, sumpta, non pro incitatione ad malum, ut Christum tentavit Satanas in deserto, sed pro dicto, vel facto, quo experimentum de Divina aliqua perfectione capere volumus sine justa causa, & extra leges Dei ordinarias, gravissimum secundum se est peccatum.

Secunda species irreligiositatis est, *sacrilegium*, communiter descriptum: *Rei sacre violatio seu indigna tractatio.* Continet irreverentiam in Deum, quatenus violatur res, quæ cultui ipsius dicata est.